

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

06.10.2016 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Монитор

✓ Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал: Служителите се връщат по-изнервени и уморени след дълги уикенди

- Г-н Велев, през годините от бизнеса периодично повдигате въпроса за прекратяване на практиката със сливането на почивни дни. Защо отново темата е на дневен ред и какви са мотивите ви?

- Мотивите ни са, че вече няколко години проблемът не се решава. Още повече че точно заради дълги уикенди, месец май беше провален като бизнес планиране. Същото важи и за септември. Възможността на Министерския съвет за разместване на почивните дни на практика се използва всяка година. Заради това национални празници, които се падат във вторник или четвъртък, се обединяват с уикенда. Така понеделник или петък се отработва в дадена събота от месеца, което е неефективно. Нали целта е хората да почиват по-добре и да работят по-ефективно. Освен че това не се случва, дори се наблюдава обратното. Служителите се връщат по-изморени и изнервени на работа от дългите пътувания и задръстванията по магистралите. Това разстройва трудовия ритъм. В събота трудовият процес не е ефективен. Тогава не работят и нашите контрагенти, нито банките в чужбина, което се отразява негативно на бизнеса.

- Все още обаче няма конкретно предложение, което да е постъпило в социалното министерство, нали?

- Не, но изпратихме такова в парламентарните комисии по правни въпроси и по икономическа политика. Искаме да се промени чл. 154, ал. 2 от Кодекса на труда, като отпадне възможността Министерският съвет да размества почивните дни през годината. Правилни сме наши изследвания. Смятаме, че имаме убедителни аргументи да настояваме за това. На пръстите на едната ръка се броят страните в ЕС, в които има подобна практика. Безспорно това е загуба за икономиката, без да има полза за хората.

- Какви точно са загубите, заговори се за 300-400 милиона лева, така ли е?

- Така е. Това са нашите оценки от тази година заради ситуацията, която имахме след сливане на почивките през май и септември.

- Казвате, че в събота не се работи ефективно. А достатъчно ефективен ли е един служител, ако работи в петък, а в четвъртък и събота почива?

- Безспорно, това е доказано. Ще работи несравнимо по-ефективно в петък между две почивки, отколкото в събота, която му е шести пореден работен ден. В това няма съмнение. Освен това в колективните трудови договори в предприятия по решения на колектива и работодателя може да се договаря за сметка на годишните отпуски. Така празниците може да се сливат по места. Но вече ще става дума за индивидуално решение, което няма да пречи на работата на други. Държавата няма да е затворена. Вместо хората да почиват, прекарват времето си в задръствания.

- От синдикатите обаче изтъкнаха, че дългите почивки са единствената възможност на хората да пътуват до родните си места и да се видят с близките си хора. Как ще коментирате този аргумент?

- Какво означава единствена възможност? Нали могат да пътуват през почивните събота и неделя или да си вземат отпуск. Така че не приемам подобни аргументи на синдикатите, защото трудовият колектив иска друго. Нещо повече - ние сме сред страните с най-много национални празници. Почивките се сливат само в някои постсоциалистически държави, които още не са променили манталитета си от миналото. В Русия например се пренасочват празници - да са в понеделник или петък, ако се падат в четвъртък или вторник, да речем. Тогава няма загубен ден и това е най-ефективното решение. Дори в нашата анкета тази идея се възприема по-добре. А 65% от бизнеса не искат държавата да взема решение за сливането, а 23% смятат, че ако го прави, то трябва да пренасочва празници.

- Кои сфери търпят най-големи загуби по време на дългите почивки?

- Това важи основно за производството, борси, банки, търговия. Големите

градове се изпразват и оборотите на магазините рязко спадат.

- Но от друга страна пък туристическият бранш е на печалба.

- Те са единствените на печалба. И това може да продължи, след като някои предприятия сливат почивките по своя инициатива. Но тогава поне няма да е затворена цялата държава.

- Тоест вие искате не Министерският съвет да решава дали да се сливат почивните дни, а всяка фирма да решава за себе си.

- Точно така. Това се определя от колективните трудови договори. И тогава да речем фирмата Х почива, но банките и администрации работят и това не възпрепятства трудовия процес на други. За нас това е гъвкавото решение. Дългите уикенди не способстват за възстановяване на работните сили на служителя. Те се връщат изнервени и уморени. И когато имаш шест дни работа и само един почивка, това нарушава ритъма и е изморително.

- Другата важна тема са осигурителните прагове. Бяхте категорични, че няма да има споразумение. Защо?

- Минималните осигурителни прагове няма да бъдат договаряни повече между синдикати и работодатели поради простата причина, че няма нито едно споразумение. Имаше три такива сключени споразумения, преди да стартира процесът, но след това браншовите организации ги оттеглиха. Никои не може да ги принуди да подпишат нещо, което смятат за вредно. А то е вредно наистина за хората и способства за развитието на сивия сектор. Когато преди 13 години този механизъм стартира, имаше положителна роля. Но отдавна не е така.

- Защо се стигна до това?

- Защото минималната работна заплата не се договаря между нас, а се определя едностранно от правителството. Оттам насетне започват преговори за минимални осигурителни прагове. После се разпростира административно средният процент, който е чрез едностранно определена минимална работна заплата. Още миналата година предупредихме, че ако се разпрострат административно повишаване на праговете за дейности, за които няма споразумение, следващата година няма да преговаряме въобще. Сега сме затрупани от откази за преговори, изпратени от браншовите организации.

- Това означава ли, че искате вече друг механизъм за определяне на минималната заплата? Този въпрос също се повдига периодично.

- Категорично трябва да се мисли за друг механизъм и това е нашето условие изобщо да започнем разговори. За следващата година ние не приемаме тази минимална работна заплата, която е в средносрочната прогноза. Тоест ще започнем разговори от равнището на минималната работна заплата за следващата година.

- Как да се определя - по региони или дейности?

- Смятаме, че много важен фактор е равнището на средната работна заплата. Не може минималната да е по-висока от средната. Съотношението минимална към средна в ЕС е 42%, а у нас ще стане 55%. В САЩ е 30%. Затова ние предлагаме да е различна за отделните икономически дейности. Вярно е, че има голяма разлика и по региони, но не е като тази по икономически дейности. В IT сектора например средната заплата е над 2200 лева, а в хотели и ресторанти, ремонтни дейности, текстил и облекло е под 600 лева. Това е 4 пъти разлика. Така някъде минималната се изравнява със средната, като добавиш и клас прослужено време. За този проблем дори алармираха и от БАН, където хигиенисти получават високи възнаграждения от млади учени. Така нискоквалифицираният труд се изравнява с висококвалифицирания. Процентът прослужено време е от соца и е дискриминационен спрямо младите, затова също трябва да отпадне. Така че нашите предложения са ясни - договаряме минимална работна заплата за следващата година по икономически дейности. Там, където няма да се стигне до споразумение, ще важи минимално договорената в другите икономически дейности. Второ - да отпаднат класовете за прослужено време, и трето - да отпаднат минималните осигурителни доходи.

- След толкова важни неща, които трябва да се решат, въпросът за отпадането на дългите почивки не е ли малко несъществен?

- Както работим, така ще живеем. Все по-често инвеститорите изтъкват като проблеми липсата на кадри и лоши трудови навици. Тези сливания на почивки води точно до влошаване на трудовите навици и съответно до по-ниска производителност и лоши икономически резултати, но и до по-ниски заплати.

- Като споменахте липсата на кадри, тези дни отново имаше дискусия по проблема. Кажете къде са най-големите дефицити?

- Уморихме се да обясняваме, че у нас трайно има недостиг на инженерно-технически кадри. Тук не става дума само за IT специалисти, а за машинни инженери, средни техници, оператори на машини, заварчици, шлосери, стругари.

- Има ли вече излишни професии?

- Ами вижте, че половината от завършилите хуманитарни и икономически специалности работят на позиции, които не изискват висше образование. Такива хора често стават дори продавач-консултанти. Проблемът се корени още в средното образование. Бяха измислени модерно звучащи специалности, затварят се професионални училища, където няма достатъчно кандидати. Затова трябва да има защитени специалности и държавни стипендии.

Визитка: Роден е на 1 април 1959 г. Завършил е Техническият университет в София, специалност "Автоматика". Бил е преподавател по "Управление на нестопански организации" в Университета за национално и световно стопанство. Последователно е бил изпълнителен директор на фондация "Еврика", управляващ съдружник на "БИК Холд", а от 1999 г. е изпълнителен директор на "Стара планина Холд" АД.

[Свободен народ онлайн](#)

✓ Работодатели и мениджъри от над 50 фирми обсъждаха корпоративната социална отговорност

На 30 септември 2016 г. в София, в залата на Асоциацията на индустриалния капитал в България се проведе семинар за повишаване на осведомеността на предприемачите и на мениджърите на предприятия в България по проблемите на Корпоративната социална отговорност (КСО). Семинарът се проведе в рамките на проекта "Корпоративна социална отговорност за всеки" (CSR for All - www.csrfforall.eu).

Договорът за безвъзмездна финансова помощ по проекта е подписан между Турската Конфедерация на Работодателските Асоциации (TISK) и Европейската комисия на 30 ноември 2012 г. Първите две години от 4 годишния проект, реализирани

под ръководството на TISK в сътрудничество с работодателски организации от Югоизточна Европа и Международната организация на работодателите (IOE), са успешно приключени. След провеждането на дейности, насочени към укрепване на капацитета на работодателските организации и предприятия, както и обучаване на експерти по време на първия етап, през втората фаза в периода 2015-2016 г., проектът акцентира върху информираността на работодателите относно социалната отчетност и повишаване на броя на обучителите. В хода на Фаза II, сръбски и български работодателски организации се присъединиха към проекта и така броят на партньорските организации стана осем.

От българска страна участват Българската търговско промишлена палата (БТПП), Асоциацията на индустриалния капитал (АИКБ) и Българската стопанска камара (БСК). Това са българските представителни на национално ниво работодателски организации, които членуват в Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) и чрез нея са редовни членове на Международната организация на работодателите (IOE). Международната организация на работодателите (IOE) организира представянето на работодателите на ежегодните Международни конференции по труда (ILC) в Женева, на които се обсъждат и приемат международните трудови стандарти – конвенции и препоръки на Международната организация по труда (ILO).

Семинарът беше открит от д-р Милена Ангелова, главен секретар на АИКБ, вицепрезидент на СЕЕР (една от трите представителни на европейско ниво работодателски организации) и заместник-председател на групата на работодателите в Европейския икономически и социален комитет (EESC). Тя представи подробно постиженията и предизвикателствата пред Корпоративната социална отговорност, подходите към нея и добрите практики в глобален, европейски и национален български мащаб. Участниците в семинара бяха подробно запознати и със становището на Икономическия и социален съвет на Р. България (ИСС) "Корпоративната социална отговорност – достижения и предизвикателства" от 2015 г. и анализа на ИСС – "Корпоративната социална отговорност – някои подходи и добри практики" от 2009 г., по които д-р Милена Ангелова беше докладчик. В следобедната работа на семинара, г-жа Даниела Пеева – председател на Асоциацията на директорите за връзка с инвеститорите в България говори по темата за "Нефинансовата отчетност като инструмент за повишаване на прозрачността на компаниите". Д-р Теодор Дечев (директор "Индустриални политики" в АИКБ) от своя страна представи корпоративната социална отговорност и бизнес етиката. Г-н Добрин Иванов (изпълнителен директор на АИКБ) представи резултатите от съвместното изследване с национален обхват на БТПП, АИКБ и БСК върху проблемите на Корпоративната социална отговорност в България и социалната отчетност. Участниците в дискусиата се обединиха около мнението, че конкурентното предимство може да бъде достигнато чрез вграждането на стратегия за устойчивото развитие в бизнеса, маркетинга и комуникациите, като се надяват резултатите от проекта да доведат до реални действия от страна на професионалистите в бранша и мениджърите на компаниите, които развивайки своите дългосрочни стратегии, да гарантират устойчиво бъдеще за бизнеса и хората навсякъде по света.

[Финанси България](#)

✓ Бизнесът скочи против дългите празници

Бизнесът иска промени в Кодекса на труда (чл. 154, ал. 2), с които да отпадне възможността Министерският съвет да размества почивните дни през годината.

Това става ясно от писмо на национално представителните работодателски организации (НПРО) – АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ, изпратено до председателите на парламентарните комисии по икономическа политика и туризъм, и по правни въпроси.

Досегашната практика се отразява негативно на производството и работните процеси в предприятията, както и на цялостното състояние на бизнеса, аргументират се работодателите.

"Страната ни губи между 300 и 400 милиона лева през 2016 г. вследствие на "дългите празници". Сливането на почивните дни между Великден и Гергьовден заедно с отделното празнуване на 24 май, например, доведе до това, че през м. май 2016 г. имаше 18 работни и 13 почивни дни", сочат сметките на НПРО.

Според тях тази практика не води до възстановяване на силите на работниците и служителите, нито до пълноценна почивка, а напротив – до допълнително натоварване, преумора в отделни моменти и стрес на работното място. Работодателските организации обръщат внимание върху относително произволния характер на решенията на МС за "сливане" на групи от празнични дни, което силно затруднява бизнес планирането и разстройва системата на разплащане в държавата.

"Наличието на два официални празнични дни в седмицата означава автоматично появата на четири дни, в които не могат да се извършват никакви банкови операции и финансови трансакции", пишат в писмото си работодателите.

Работодателските организации посочват и факта, че дългите почивки у нас по никакъв начин не са синхронизирани с почивните дни в чужбина – "в съботните дни партньорите ни в чужбина по правило не работят и е нарушена комуникацията помежду ни". България е сред държавите членки на ЕС с най-голям брой национални празници, обявени за неработни дни, отбелязват още НПРО. От БСП на два пъти предложиха да отпадне отработването в събота при дългите уикенди. В писмото се отчита, че сливането на празниците и дългите почивни дни се отразява добре на фирмите от сферата на туризма, както и на част от фирмите от транспорта и търговията, но те представляват едва около 10% от всички компании в страната.

EconomyMagazine.bg

✓ Бизнесът срещу дългите почивни дни

Сливанията носели загуби за икономиката

Представителите на бизнеса настояват да се забрани сливането на празничните дни и да отпадне работната събота. Предложението им включва промяна на чл. 154, ал. 2 от Кодекса на труда, която дава възможност на Министерския съвет да размества почивните дни през годината. Позицията на национално представените работодателски организации (НПРО) – Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), Българската стопанска камара (БСК), Българската търговско-промишлена палата (БТПП) и Конфедерацията на индустриалците в България (КРИБ), е изразена в писмо, изпратено до председателите на парламентарните комисии по икономическа политика и туризъм, и по правни въпроси.

Според бизнеса със сливането на почивни дни се оформяли почти три месеца годишно - май, септември и декември, които работодателите почти отписват, защото от почивка служителите нямат сили за работа.

"Страната ни губи между 300 и 400 милиона лева през 2016 г. вследствие на "дългите празници". Сливването на почивните дни между Великден и Гергьовден заедно с отделното празнуване на 24 май, например, доведе до това, че през м. май 2016 г. имаше 18 работни и 13 почивни дни", сочат сметките на НПРО.

Според тях тази практика не води до възстановяване на силите на работниците и служителите, нито до пълноценна почивка, а напротив - до допълнително натоварване, преумора в отделни моменти и стрес на работната място.

Работодателските организации обръщат внимание върху относително произволния характер на решенията на МС за "сливане" на групи от празнични дни, което силно затруднява бизнес планирането и разстройва системата на разплащане в държавата.

"Наличието на два официални празнични дни в седмицата означава автоматично появата на четири дни, в които не могат да се извършват никакви банкови операции и финансови трансакции", пишат в писмото си работодателите.

Работодателските организации посочват и факта, че дългите почивки у нас по никакъв начин не са синхронизирани с почивните дни в чужбина - "в съботните дни партньорите ни в чужбина по правило не работят и е нарушена комуникацията помежду ни".

България е сред държавите членки на ЕС с най-голям брой национални празници, обявени за неработни дни, отбелязват още НПО.

В писмото си НПРО отчитат, че сливането на празниците и дългите почивни дни се отразява добре на фирмите от сферата на туризма, както и на част от фирмите от транспорта и търговията, но те представляват едва около 10% от всички компании в страната.

Според синдикатите проблем със сливанията няма.

Кои празници и дали да се сливат с делници предлага Социалното министерство. Министър Зорница Русинова е възложила на експертите си да помислят за нови варианти, които да устройват и бизнеса, и работниците.

Moreto.net

✓ Бизнесът против сливането на почивни дни

Бизнесът е против сливането на почивните дни, става ясно от писмо, изпратено до Министерския съвет от национално представителните работодателски организации (НПРО) – АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ.

"Страната ни губи между 300 и 400 милиона лева през 2016 г. вследствие на "дългите празници". Сливването на почивните дни между Великден и Гергьовден заедно с отделното празнуване на 24 май, например, доведе до това, че през м. май 2016 г. имаше 18 работни и 13 почивни дни!", пише в писмото на НПРО.

"Досегашната практика на сливане на почивни дни се отразява отрицателно на производствените и работните процеси в предприятията, както и на цялостното състояние на бизнеса", се казва още в позицията на работодателите.

Според тях тази практика не води до възстановяване на силите на работниците и служителите, нито до пълноценна почивка, а напротив – до допълнително натоварване, преумора в отделни моменти и стрес на работната място.

"Чисто икономическите и финансовите щети от създаването на изкуствени поредици от пет-шест почивни дни също са добре известни и многократно коментирани. Практиката да се "затваря" държавата за периоди от няколко дни е порочна, вредна и нанася осезаеми щети на икономиката", се посочва в писмото.

Бизнесът обръща внимание върху относително произволния характер на решенията на Министерския съвет за "сливане" на групи от празнични дни, което силно затруднява бизнес планирането и разстройва системата на разплащане в държавата.

"Наличието на два официални празнични дни в седмицата означава автоматично появата на четири дни, в които не могат да се извършват никакви банкови операции и финансови трансакции", оплакват се организациите.

Според проучване сред представителите на бизнеса, проведено в края на април 2016 г., повече от половината мениджъри категорично възразяват срещу дългите празници и отчитат ясно изразен негативен ефект върху функционирането на техния бизнес.

В писмото си НПРО отчитат, че сливането на празниците и дългите почивни дни се отразява добре на фирмите от сферата на туризма, както и на част от фирмите от транспорта и търговията, но те представляват едва около 10% от всички компании в страната. В същото време целият реален производствен сектор е ощетен.

Banks.dir.bg

✓ Искат забрана за сливане на почивните дни

Бизнесът е внесал искането си до две парламентарни комисии Vulphoto Бизнесът иска промени в Кодекса на труда (чл. 154, ал. 2), с които да отпадне възможността Министерският съвет да размества почивните дни през годината.

Това става ясно от писмо на национално представителните работодателски организации (НПРО) – АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ, изпратено до председателите на парламентарните комисии по икономическа политика и туризъм, и по правни въпроси.

Досегашната практика се отразява негативно на производството и работните процеси в предприятията, както и на цялостното състояние на бизнеса, аргументират се работодателите.

"Страната ни губи между 300 и 400 милиона лева през 2016 г. вследствие на "дългите празници". Сливането на почивните дни между Великден и Гергьовден заедно с отделното празнуване на 24 май, например, доведе до това, че през м. май 2016 г. имаше 18 работни и 13 почивни дни", сочат сметките на НПРО.

Според тях тази практика не води до възстановяване на силите на работниците и служителите, нито до пълноценна почивка, а напротив - до допълнително натоварване, преумора в отделни моменти и стрес на работната място.

Работодателските организации обръщат внимание върху относително произволния характер на решенията на МС за "сливане" на групи от празнични дни, което силно затруднява бизнес планирането и разстройва системата на разплащане в държавата.

"Наличието на два официални празнични дни в седмицата означава автоматично появата на четири дни, в които не могат да се извършват никакви банкови операции и финансови трансакции", пишат в писмото си работодателите.

Според проучване сред представителите на бизнеса, проведено в края на април 2016 г., повече от половината мениджъри категорично възразяват срещу дългите празници и отчитат ясно изразен негативен ефект върху функционирането на техния бизнес.

В писмото си НПРО отчитат, че сливането на празниците и дългите почивни дни се отразява добре на фирмите от сферата на туризма, както и на част от фирмите от транспорта и търговията, но те представляват едва около 10% от всички компании в страната.

В същото време целият реален производствен сектор е ощетен. Като аргумент работодателските организации посочват и факта, че дългите почивки у нас по никакъв начин не са синхронизирани с почивните дни в чужбина, а България е сред държавите членки на ЕС с най-голям брой национални празници, обявени за неработни дни.

"Едновременно с това, в съботните дни партньорите ни в чужбина по правило не работят и е нарушена комуникацията помежду ни", споделят НПРО.

Социалното министерство ще предложи кои празници и дали да се сливат с делници. Министър Зорница Русинова е възложила на експертите си да помислят за нови варианти, които да устройват и бизнеса, и работниците.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Икономика](#)

✓ Добрев: Новият Закон за концесиите дава гаранции за публичност

Дискусията на тема "Прозрачност и ефективност на концесиите в България" ще е полезна за бизнеса.

Новият Закон за концесиите (ЗК) дава достатъчно гаранции, че ще има публичност при отдаването на концесии, това коментира председателят на Комисия по енергетика Делян Добрев пред Economic.bg.

"Сега в Народното събрание сме осем партии и парламентът е достатъчно фрагментиран, което е гаранция, че няма да бъде приет срок на концесия, който да не защитава на 100% обществения интерес", смята председателят на енергийна комисия.

През юли първото четене на проектозакона в пленарна зала предизвика остри критики от опозицията, но въпреки това бе одобрен с подкрепата на 75 депутати, 38 бяха "против" и 27 се въздържаха. Тогава споровете бяха относно "вечните концесии", макар че в гласувания вариант срокът, за който Министерски съвет може да дава одобрение беше ограничен значително. Ако концесията се дава за срок от над 25 години, тогава е необходимо одобрение от Общинския съвет. Ако пък става дума за над 50 - тогава срокът трябва да мине за одобрение през Народното събрание.

Според Добрев най-накрая след много години опити ще има работеща регулация в използването на държавните активи. "Досега няколко пъти се правеха опити да се приеме ЗК, но в крайна сметка по предишните закони концесии не се сключваха", допълни още Добрев.

Той е на мнение, че опозицията тогава се е хванала с най-популисткото нещо - срока. "Той обаче е достатъчно да бъде регламентиран и при по-дълъг от нормалния период се изисква решение на Народното събрание. За срок над 25 години и

ако концесията е общинска се изисква разрешение на общински съвет, за срок над 35 години се изисква решение и на Народното събрание", коментира председателят на комисията по енергетика.

Опозицията имаше критики и относно факта, че законът е изготвен от външна адвокатска кантора. Според Добрев "дали законът е изработен от администрацията или от външна юридическа кантора, това не е проблем, ако е помогнало на Министерски съвет да съкрати сроковете и да получи един по-съвършен закон, какъвто със сигурност, аз смятам, че е ЗК." "Смятам, че е по-добре да имаме хубав закон, отколкото след няколко години да се окаже, че имаме един несъвършен закон, изготвен от администрацията", добавя той.

Добрев допълва, че най-накрая България ще има действащ ЗК и дейностите, услугите или строителството, които не са по силите на държавата, ще могат да се случат благодарение на него. "Той сам по себе си няма автоматично да започне да работи, защото има изискване за два правилника от Министерски съвет, които ще формират финансовите параметри и критерии, по които ще се изчислява концесионният срок".

По думите на Делян Добрев бизнесът също подкрепя новия ЗК, защото той дава още една възможност на бизнеса за инвестиции, а от друга страна дава възможност на държавата да построи инфраструктура със средства от частния сектор, а не с обществени.

По повод дискусиата на тема "Прозрачност и ефективност на концесиите в България" Добрев заяви, че тя ще е полезна, с оглед на това, че ще може да се представят пред бизнеса възможностите, които му дава Законът за концесиите, който до момента е малко познат.

Днес

✓ Кънчо Стойчев: Пазарът е състезание, но рядко протича честно

Участието в конкурса "Най-добра българска фирма" носи на компаниите удовлетворение.

Какво отличава тазгодишното издание на конкурса "Най-добра българска фирма на годината" и доколко оспорвана ще е надпреварата – това коментира в интервю за Investor.bg социологът Кънчо Стойчев, който е сред експертите в журито на конкурса.

- Г-н Стойчев, вие сте член на журито на конкурса "Най-добра българска фирма на годината" вече 5 години. Защо петото му издание се фокусира именно върху потенциала за развитие на българските фирми и възможностите им за справяне в конкурентна среда във и извън страната?

- Пазарът е състезание за привличане на купувачи или увеличаване на продажбите, което е едно и също. Но, за разлика от спорта, това състезание много рядко протича честно, тоест при еднакви условия. Това, което в спорта е забранено – например единият да тича стотте метра надолу, а другият – нагоре, в пазарната среда се среща твърде често.

Независимо че официалната мантра винаги е равнопоставеност. Такава няма дори в САЩ, камо ли в България.

Основната функция на държавата по отношение на пазарната среда е да бъде рефер за честна игра, да не допуска монополи, черна и сива икономика, дъмпинг, митнически шашми и т. н. Едва ли е необходимо да разяснявам как и доколко нашата държава се справя с тези въпроси. Краткото описание е: джунгла.

Но джунглата съществува и при нашите съюзници от Европа, само че там тя е маскирана и напудрена като парково пространство. Зад красивите храстчета и алеи обаче се крият къде официално, къде – не, протекционистки регулации и практики, безбройни "Параграф 22".

Такава е природата на пазарната икономика – тя води до ускорено обществено развитие, но и до постоянен стремеж за ликвидиране на конкуренцията с цел максимализиране на печалбата. Затова темата за конкуренцията е централна и с петото издание на конкурса организаторите искат да привлекат вниманието към нея.

- Възможно ли е въпросният потенциал за развитие да бъде обективно измерен при един конкурс? Защо да участват фирмите в това състезание?

- Перифразирайки Айнщайн ще отговоря, че всичко е възможно да бъде измерено освен глупостта, която е безкрайна. Сериозно погледнато, конкурентният потенциал подлежи на измерване и това измерване се случва всеки ден - на пазара. А участието на фирмите е свързано с желанието за признание. Затова конкурсът е важен – той дава така жадуваното удовлетворение от споделен успех.

- Освен социолог, сте и член на ръководството на "Произведено в България – съюз на малкия и среден бизнес". Има ли наистина индикации за икономическо възстановяване на България, какви са наблюденията Ви?

- Краткият отговор е: не. Малко по-дългият – не е възможно да има икономическо възстановяване при влошаваща се икономическа среда, включително по отношение на създаването и охраняването на честни и равнопоставени условия за конкуренция.

Десетина фирми печелят над 90% от обществените поръчки, а те са, за съжаление, ключов двигател на икономиката ни. Пазарът продължава да се стеснява чисто физически по демографски и емиграционни причини. Вече загубихме главното си конкурентно предимство – сравнително образованата и сравнително ниско платена работна сила. Във Франция държавата си има монополи, в България монополите си имат държава. Или както бе казал Чехов, "оздравяваме като мухи".

- Защо от компаниите на българския пазар селектирате само онези, които имат български капитал, мениджмънт и представляват български бранд, като така изключват инвеститори с регистрирани дружества в България?

- Отнасям се твърде предпазливо към определението инвеститор в България. Самата дума предполага да дадеш нещо, да оставиш нещо в страната. Поради отсъствие на нормална държава у нас се случва обратното: чуждестранен инвеститор е онзи, който взима от страната ни. А най-голям чуждестранен инвеститор е онзи, който отмъква най-много.

Не на тъмно – напълно на светло, пред очите на всички, та даже и с ръкопляскане. Само един пример – големите международни търговски вериги. Тези благодетели на България не са платили и лев данъци у нас. Но да бяха само те...

- Какви са моментните възприятия на българите за икономиката? Промени ли се масовата представа за бизнеса у нас?

- Масовата представа за бизнеса у нас продължава да е далаверата, а за бизнесмена – тарикат. Всъщност масовото съзнание признава спечеленото в чужбина – например Стоичков или Григор Димитров, но не и спечеленото у нас. Вероятно едно от основанията за тази ненормалност се крие в описаната вече бизнес среда – тя е тотално ненормална.

- Колко участници очаквате да се включат в надпреварата?

- Миналата година в конкурса участваха 240 фирми и тъй като наблюдаваме повишаване на интереса, очакванията са петото издание да надхвърли тази бройка.

- Кои сектори са били най-активни досега в конкурса?

- В миналогодишното издание имаше най-много участници от проектантските и строителните фирми, следвани от текстилната индустрия, производители на зърнени, маслодайни и бобови растения, животновъди, производителите на мебели, бетонови смеси, елинсталации, климатични системи и захарни изделия. В сферата на услугите се откроява като най-активни хотелиерите и фирмите за транспортни услуги.

Още икономически новини четете в Investor.bg

[Инвестор.БГ](http://Investor.bg)

✓ ЕС планира нови регулации за предотвратяване на клирингова криза

Обмисля се създаването на оздравителни органи със стандартен пакет правомощия, които ще са с предимство над националните закони.

Европейският съюз планира да предостави на властите широки правомощия, за да не позволят на клирингови къщи за деривати да изпаднат в несъстоятелност, предизвиквайки хаос в цялата финансова система.

Проектозакон на ЕС, видян от Bloomberg, очертава правила за спасяването или оздравяването на клирингови къщи, които ще важат за компании като базираната в Лондон LCH. Предложенията покриват въпроси от създаването на оздравителни органи до правомощия, които те биха имали, когато ликвидират дадена компания, включително отписване на акции, дълг и обезпечение.

След като принуди по-голямата част от клиринга да преминава през централни контрагенти, за да се управлява рискът във финансовата система, ЕС ще отправи предложения за възстановяване и оздравяване до края на годината. Клирингът излезе на фокус, след като се превърна в пионка в битката на финансовата индустрия в Лондон след Vrexit.

"Ако ще разчитаме повече на централните контрагенти, ще трябва да имаме ясна система за оздравяването им, в случай че нещата се объркат", каза финансовият еврокомисар Валдис Домбровскис миналия месец.

Правителствата в цял свят се стреснаха от вредите, нанесени от търговията с деривати, която се срина по време на финансовата криза. Оттогава насам те предприемат стъпки да гарантират, че търговията в контрактите се отчита и одобрява на централно ниво. Клиринговите къщи стоят от двете страни на залога с деривати и държат обезпечения, познати като маржини, от двете страни в случай на несъстоятелност на един от клиентите.

Много трансакции преди бяха извършвани директно между трейдърите, без трета страна да изисква обезпечение. Търговията на суапове, когато до голяма степен не бе регулирана, засили кризата през 2008 г., като се наложи American International Group да бъде спасявана със 128 млрд. долара.

Говорител на Европейската комисия е отказала коментар по документа.

Проектозаконът на ЕС призовава да бъдат създадени оздравителни органи със стандартен пакет правомощия, които ще са с предимство над националните закони. Новите органи, които може да са част от централната банка, министерство, надзорен или друг обществен орган, ще изготвят планове за оздравяване и ще оперират отделно от надзорните власти, подобно на рамката, създадена за банките на блока.

Към момента клиринговите къщи се под надзора на националните власти, не на Европейската централна банка, която контролира банките на валутния съюз. "Има много логика зад аргумента оздравяването също да бъде на ниво ЕС", каза Елке Кьонинг, ръководител на Единния съвет за реструктуриране на банките в еврозоната.

Когато властите решат, че дадена платформа не може да се коригира, предложението им дава правото да продадат цялата платформа или някои от критичните ѝ функции на жизнеспособен конкурент. Властите ще могат и да създадат държавна "мостова" компания, която да поеме функциите, или пък да наложат загубите и да разпределят позициите върху клиринг членове на къщата, се посочва още в предложението. Как ще бъдат използвани инструментите, ще бъде очертано в оздравителен план.

Властите ще могат да рекапитализират клиринговата къща, като свиване на диапазона на маржините, определени в планове за възстановяване или оздравяване, и да отписват капитал и да конвертират дългови ценни книжа. Те ще могат и да дават на търгове позициите на изпадналите в несъстоятелност, да прекратяват някои или всички контракти и да имат достъп до средствата за несъстоятелност. Съответната централна банка ще може да улеснява оздравяването, като предостави временна ликвидност.

Budinik

✓ Сривът на паунда показва горчивата реалност за британците

Американските банки може би вече няма да имат възможността да ползват Лондон за трамплин към пазара на ЕС.

Досега бе нужно внимателноизиране, за да се разпознаят последиците от решението на Великобритания да напусне Европейския съюз. С изключение на Ковънт Гардън например, един от обичаните райони за пазаруване в Лондон, където

изведнъж се появиха изпразващи се магазини, а собствениците на имотите поставиха на витрините табели "Дава се под наем". Но на финансовите пазари цареше оптимизъм. Досега, пише в свой анализ DPA.

От уикенда насам британският паунд се срива отново. Непосредствено след референдума той също отчете значителна загуба и падна от 1,30 евро за паунд до 1,20 евро. След това обаче успя да се стабилизира в диапазона между 1,15 и 1,20 евро. Във вторник обаче курсът отново падна, сега за първи път под нивото от 1,15 евро за паунд.

И спрямо долара са маркирани нови дъна. Вместо 1,45 долара, както преди референдума, сега лирата струва по-малко от 1,28 долара. А дъното не се вижда. "Няма абсолютно нищо, което би могло да смекчи перспективите за паунда", казва Кит Джукс от инвестиционната банка Société Générale.

Конкретната причина за новия срив беше конференцията на Консервативната партия, на която премиерът Тереза Мей обяви, че Великобритания ще приложи до края на първото тримесечие на 2017 г. член 50 от Лисабонския договор, с който да започне оттеглянето си от ЕС. Речта ѝ бе изтълкувана като сигнал, че по-скоро би рискувала с "твърд Brexit", при който може да се стигне до загуба на достъпа до единния пазар, отколкото да поддаде по въпроса за контрола на имиграцията на граждани от ЕС. А един "твърд Brexit" би имал значителни последици за икономиката на острова.

Правото на достъп до вътрешния пазар на ЕС е свързано с това служителите от други държави от ЕС да имат право на достъп до частния пазар на труда. Някои от членовете на британското правителство наистина заявиха, че се надяват да срещнат определена устойчивост у останалите членове на ЕС по този въпрос.

Но за Ерик Нилсен, главен икономист в Unicredit, това са само мечти. "Трябва да се има предвид, че свободното движение на служители е от огромно значение за всички останали 27 страни членки на ЕС", казва той. За някои от страните имиграцията е проблем само в контекста на имиграция от Близкия изток или Африка. "Никога досега не е ставало дума за ограничаване на правото на европейците да се движат свободно в рамките на ЕС".

Точно това право обаче искат да отменят британците. И изглежда, че Мей не е готова на компромис в предстоящите преговори за Brexit. Това се доказва и по време на посещенията ѝ в Съединените щати преди около десет дни. Там Мей остана безразлична, когато събеседници, най-вече на Wall Street, ѝ посочиха колко е важно Великобритания да остане част от вътрешния пазар.

Защото именно американските банки използват досега Лондон като трамплин за пазара в ЕС. Ако Великобритания вече не е част от вътрешния пазар, те няма да могат да предоставят услугите си в ЕС, без да имат и допълнително седалище там. Въпреки това за Мей финансовата индустрия изглежда няма това значение, което имаше за нейните предшественици. Нейният кабинет изглежда е "най-малко ориентираният към Ситито за последните години", казва анализаторът Джеймс Форит във *Forayth*, списание, което поддържаеше яростна кампания за Brexit.

Финансовата индустрия обаче формира 10 на сто от икономическото производство на Великобритания, а голяма част от бизнеса се извършва в евро. Всичко това Мей поставя под въпрос със своя курс към "твърд Brexit" - в края на краищата именно банките в САЩ наскоро открито заплашиха да мигрират към континента. Не закъсня и съответната реакция на финансовите пазари, които изпратиха паунда към дъното.

Но Мей рискува не само бизнеса на банките. Ако не успее да постигне преходен период за бъдещите търговски отношения с ЕС, Великобритания ще трябва да подаде индивидуална молба за членство в Световната търговска организация. Досега страната е член чрез ЕС. Тогава британските фирми ще трябва да плащат мито за експорта си в ЕС, например 15% за хранителните стоки. Само те генерират 10 млрд. паунда от общия износ на Острова към континента, който е 130 млрд. паунда. "Не трябва да си правим илюзии – това ще е болезнено за британската икономика", казва икономистът на Unicredit Нилсен.

Единствената надежда той вижда, ако Мей се нуждае от съгласието на парламента за всеки договор, който подписва. "Тогава в рамките на няколко години тя трябва да представи пред парламента проект, който предвижда прекъсване на сегашните отношения с ЕС и заместването им с нещо, което би било почти сигурно отвратителна алтернатива - толкова лоша, че всички, с изключение на най-крайните поддръжници за излизането на Великобритания от Европейския съюз, ще признаят това". Той се надява, че най-късно тогава Лондон ще преосмисли позицията си.

Колкото е под въпрос това, толкова е сигурно, че следващите години ще са трудни за Великобритания и ще са белязани от несигурност. Ето защо Немат Шафик, заместник-ръководител на Централната банка на Англия, вече посочи, че централната банка може дори да разхлаби своята политика на следващото си заседание на 3 ноември. Това също може да окаже натиск над лирата, защото само заради тази перспектива инвеститори отново започнаха да оттеглят парите си от Острова.

Единствените, които може би се радват, са европейските туристи в Лондон и други части на Великобритания. За тях сега престоят там е по-евтин. Днес те плащат в евро с около 20 процента по-малко, отколкото преди една година. И това предимство вероятно ще се увеличи още повече през следващите седмици и месеци. Дали това обаче ще е достатъчно, за да са отново препълнени търговските улици около Ковънт Гардън и свободните магазини отново да имат наематели, предстои да видим.